

pro tio, ke mi ne diris al ŝi, kiu la kajovajo fakte estis. Se mi estus farinta tion, la delikata surprizo de la hodiaŭa mateno estus perdinta. Tiam ni revenis al la tendo, kie mi pretigis malgrandan fajron, sur kiu ŝi pretigis kafon. Pro tiu alvenis Pappermann kaj Kaĥo-oto. Ambaŭ klopodis ŝajni laŭeble indifere. Sed la eraro, kiun li faris, tamen troe tuŝis la koron de la maljuna, brava okzidentulo. Li rigardis la indianinon senĉese de la flanko. Subite li ekprenis ŝian manon, tiris ĝin al siaj lipoj kaj murmuris penteme:

„Kaj tiun mi volis vangofrapi! Ĉu mi nun ne mem meritas esti batata?“

Per tio la afero inter ili estis interkonsentite; ili estiĝis la plej bonaj amikoj.

EN LA ,DOMO DE LA MORTO‘

Post la matenmanĝo la tendo estis malstarigata. Ni alseligis la palisojn laŭlonge antaŭ laŭvaste, ĉar Kaĥo-oto diris, ke la vojo al la ,Domo de la Morto‘ estas tre malvasta. Ĝi intertempe iris tiel krute malsupren, ke ni baldaŭ ne povis rajdi plu, sed devis deĉevaliĝi. Ni sekvis malvastan, sed tre rapidfluantan rivereton, kiu estis enfosinta profundan kanjonon, kiu profundigis per multenombraj kurboj. Elvideblo ne tieis. Tiel ni estis grimpintaj eminente pli ol duonan horon malsupren, kiam ni subite altan, preskaŭ tute nudan ŝutaĵejon kuŝi antaŭ ni, kiu sed ne konsistis el kutimaj, etaj ŝtoneroj, sed el grandaj rokpecoj, kvazaŭ tie antaŭ multaj jarcentoj estis okazinta fortega lavango.

„Ni atingis la ,Domon de la Morto‘“, Kaĥo-oto diris, montrante al la rokpecoj.

„Tio ĉi estas ĝi?“ mi demandis. Ĉu la rokoj kavas?“

„Jes. Ili ne falis de supre, sed estas artifice konstruitaj. Venu!“

Ŝi kondukis nin ĉirkaŭ angulo de la rokejo, kaj jen ni staris antaŭ masiva, pli vasta ol alta pordego, kiu ne havis kurban, sed rektan supraĵon. La du flankaj ŝtonoj havis vastecon de pli ol du metroj. Ili havis bone teniĝintajn reliefofigurojn de ĉefoj, kiuj ĵus estis ironitaj tra la pordego en la internon de la templo. La ĉefoj estis karakterizitaj per unu, du aŭ tri agloplumoj, kiujn ili portis en la kapharoj. Ankaŭ la supra ŝtono estis plurajn metrojn alte. Ĝi montris la figuron de interkonsilada altaro, sur kiu ĉefoj oferis iliajn medicinaĵojn.

„Sed tiu ja ne estas ,Domo de la Morto‘, tute ne tombejo“, mi diris, „sed interkonsilada templo, en kies altaro estis tenataj la medicinaĵoj ĝis tio, kio interkonsilendis, estis farita!“

Kaĥo-oto ridetis.

„Tion mi ja scias“, ŝi diris, „sed ni ne diru tion al la ordinara popolo, alikaze la loko ne estus tenata tiel sankte kiel la ĉefoj deziras ĝin. Cetere ĉi tieas tiom multe da mortaj korpoj, ke la esprimo ,Domo de la Morto‘ certe ankaŭ ĝustas. Ĉu ni eniru tuj?“

„Kiel longe estas de tie ĉi al la lago?“

„Ĝis la akvo nur ducent paŝojn.“

„Do ni estu gardiĝe. Venas ne nur ĉi tieaj, sed ankaŭ fremdaj indianoj, kiuj certe tute ne atentigos pri la malpermeso iri al tiu ĉi loko. Ni do antaŭ ĉio kaŝu niajn ĉevalojn kaj

klopodu ne kaŭzi spurojn. Nur kiam tio okazis, ni iros en la templon. Ni do serĉu lokon, kiu taŭgas pro kaŝi nin kaj la ĉevalojn!“

„Tiu jam estas trovita“, diris Kaĥo-oto. „Mi serĉis, jam antaŭ mi forlasis la lagon pro rajdi renkonte al vi. Venu!“

Ŝi kondukis nin mallongan vojon reen, kaj tiam en flankvalon, de kiu refoje tria profundaĵo debranĉigis, kiu estis ĵus sufiĉe granda por niaj celoj. Ankaŭ tieis akvo kaj verdaĵoj. Ni deseliĝis, fiksligis la krurojn de la ĉevaloj kaj muloj kaj donis al ili nian maljunan Pappermann-on kiel gardisto. Li tute konsentis ne ‚devi ĉirkaŭrampi ĉie‘. Sed ni aliaj reeniris al la ‚Domo de la Morto‘.

Realveninte tie ni unue serĉe paŝis en la ĉirkaŭaĵo. Nek spuro de homo nek de besto estis videble. Per la helpo de branĉoj ni forviŝis nian spuron tuj malantaŭ ni. Kiam ni estis venintaj malsupren antaŭe de la altaĵo de nia hieraŭa restejo, ni estis alvenintaj al la malantaŭa flanko de la konstruaĵo. Je tiu flanko troviĝis, kiel jam priskribita, la pordego. Tiu eksatempe estis komplete kovrinta malantaŭ arbedoj kaj arboj, kaj neniu homo estis antaŭsciinta, ke tie ĉi estis templo. Nur kiam hazarde forlasita, ne estingita fajro estis subbrulinta for kaj detruinta la arbedon, la pordego estis videbliginta kaj la sekreto malkaŝata. Oni vidis la spurojn de la fajro ankoraŭ nun sur la folgokovrita ŝtonaro. Kiam ni atingis la antaŭan flankon de la ŝajne natura rulrokarro, ni vidis la akvon en la jam menciita distanco kuŝi antaŭ ni. La flanke de kaj sur la alia amasitaj kvadraĵoj kaj rokpecoj do de la lago estis klare kaj jam de fore videblaj, sed faris tian denaturan impreson, ke certe neniu homo estus ekideinta, ke fakte estis artefarita konstruaĵo. La rulrokarro estis tiel kruta kaj tiamaniere amasigita, ke oni neeble povis grimpi sur ĝin. Nur en la anguloj, kie estis amasiĝintaj la polvo de la aeroj, estis iomete da verdaĵoj, sed ĉio alia estis nur glata, senviva ŝtono.

Post tio ni povis komenci la esploron de la interno. Enirinte tra la pordego ni troviĝis en ne tro vasta, sed tre alta ĉambro, kies formo estis tute nekutime. Oni pensu pri distranĉita, do duona sukerkonuso, kiu apogas sian rektan, ortan tranĉebenon al la roko, dum tie ĉi la kurba, duonkonusa muro estis formata el la rokpecoj, el kiu konsistis la supozita rulrokarro. Tiu muro do ne altiĝis rekte, sed klinite internen. Ĝi ne havis glatan supraĵon, sed ĝiaj grandegaj kvadroj estis tiel flanke de kaj supre de la alia, ke ĉiam elstaranta ŝanĝiĝis per malantaŭigita. Per tio estis formataj niĉoj, kiuj servis pro la tenado de mumioj, ostaroj aŭ solaj osteroj.

Sur la tero, ekzakte en la mezo, estis ŝtona altaro. Ĝi posedis, kiel ni rimarkis poste, kavaĵon en la interno, sur kiu kuŝis peza, glata plato. La flanksupraĵoj de tiu altaro montris dudek kvin reliefajn figurojn, fakte dek du agloplumojn kaj dek du fikse kunpremitajn manojn. Ĉiam ŝanĝiĝis unu mano per unu plumo. La kunpremita mano estas la segno de prisilenteco. La figuroj do diris, ke nur ĉefoj rajtis proksimiĝi al tiu altaro, kaj ke estu tenata sekreteco pri ĉio, kio estis interkonsilata kaj farata tie. La plato aspektis nigre je ĝia mezo. Dum ĉiu interkonsilado sur ĝi estis brulinta fajro. Specialajn seĝojn, eĉ ne el ŝtonoj, oni vidis nenie.

La lumateco de tiu stranga ĉambro estis, mi preskaŭ volas diri, magie. Regis, ekzakte mezurite, dutriona malhelo. La malmulta lumo, kiu tieis, venis tra la kvadra muro. De

loko al loko oni estis ellasinta kvadron en ĝi, tiel ke formiĝis malfermaĵoj, tra kiuj la lumo de la tago povis enveni. Sed la muro estis eksternorme dika, tiel ke ĉiu el tiuj malfermaĵoj plie estis profundaj tuneloj al la ekstero, kies finoj ne estis videbla de malsupre. Krome la malfermaĵoj estis prizorge kaŝitaj de ekstere, pro ke oni ja ne povis vidi ilin de la lago. Do de la eliĝanta lumo la plej granda parto perdiĝis, jam antaŭ ĝi atingis la internon de la templo. Mi iam vidis simile sekretoplenan lumigon en kelkaj egiptaj reĝotomboj, kiuj sed estas tre malalte. Tiu templo ĉe la ‚Lago de la Morto‘ sed havis tian altecon, ke la efikiĝo plialtiĝis senfine. En ĉiu niĉo estis obskura, kaŭranta mumio, kiu apenaŭ estis rekonebla, aŭ pli hela ostaro en kaŭranta pozicio, aŭ aro da kranioj, brakaj aŭ kruraj ostoj, kiuj ne estis interligataj. Ĉi ĉiuj restaĵoj de iamaj ekzistuloj! Ĉar super ĉiu niĉo estis enĉizita agloplumo, kiel signo, ke tiuj ostaroj iam apartenis al ĉefoj.

La aero, en kiu ni troviĝis, estis bone, ĉar la malfermaĵoj estis multnombro. Ili iĝis ĝis alten al la pinto. Do estis sufiĉe da kunigo kun la ekstera atmosfero. Kaj, kio ŝajnis al mi speciale grave, oni povis grimpi de malfermaĵo al malfermaĵo, pro esprimi ĝin tiel, de fenestro al fenestro. Aŭ plie, oni estis povinta fari tion antaŭtempe, ĉar altiĝis de fenestro al fenestro kaj de niĉo al niĉo liberaj, el la muro starantaj ŝtupŝtonoj, kiuj estis kondukintaj ĝis malsupren al la tero. Sed nun mankis la plej malsupraj ŝtupoj, oni estis debatintaj ilin. Ke tio estis okazinta nur antaŭ mallonga tempo, oni povis vidi per la restinta supraĵo, kiu hele diferenciĝis de ilia pli malhela ĉirkaŭo.

„Domaĝe, ke tiuj ŝtupoj nun mankas“, la Koretinjo diris.

„Kial?“ mi demandis.

„Ĉar mi ŝate volus iri tien supren.“

„Grimpoĉamo!“ mi ŝercis.

Fakte ŝi ŝate grimpas. Mi ĉiam speciale detenu ŝin de iri al danĝeraj lokoj.

„Ja ne falsiĝu!“ ŝi respondis. „Mi konas vin ekzakte; neniŭ deziras tiel arde kiel vi grimpi tien supren. Vi devas vidi en ĉiun niĉon. Kaj vi eliru tra ĉiu fenestro pro scii, kio videblas tie ekstere. Ĉu vi volas nei tion?“

„Ne. Certe, ke mi volas vidi en ĉiun niĉon, estas troigata. Sed ke mi necese foje grimpos el ajn iu fenestro, pri tio mi sentas min rekte devigita. Estas nepre ĉirkaŭvidi de tie supre. Mi devas scii, kiel fore oni povas vidi de tie trans la lago. Eble oni vidas de tie ion, kion oni alikaze ne vidus.“

„Sed kiel vi venos ĝis tie, kie komencas la ŝtupoj?“

„Tre simple: Ni konstuos ŝtupetaron.“

„Ĝuste!“ ŝi aplaudis al mi. „Ni konstruos ŝtupetaron, fakte tuj!“

Ni eliris. Mi tre facile trovis du longajn kreskintajn palislignaĵojn kaj tranĉis la necesajn ŝtupetojn pro tio. Rimenoj sufiĉe tieis. Baldaŭ la ŝtupetaro estis farita. Ni ree eniris, almetis ĝin kaj grimpis alten. Ĝi ĵus atingis la plej malaltan de la ankoraŭ ekzistantaj ŝtupoj. De tiu ni grimpis plue pli alten, sen apogrelo, sur libere el la muro starantaj ŝtonoj, kiuj estis la ŝtupoj. Tio ne estis sendanĝere. Ajn ĉiu el tiuj ŝtonoj devis esti ekzamenataj, antaŭ ke oni fidis pri ili. Tiel ni pasis la multajn niĉojn, kies enhavon ni ekzamenis. Mi eksterlasos priskribadon de la mumioj kaj ostaroj. Mi ne amas valori kiel aŭtoro, kiu klopodas atingi sian sukceson per sensaciaĵoj aŭ hororigaĵoj.

Kiam ni estis venintaj sufiĉe alte, ni grimpis en unu el la plej altajn fenestrajn malfermaĵojn. Ĝi estis tiel grande, ke ni povis stari rekte en ĝi, jes, eĉ eminente pli grande. Ĝi similis al irejo. Farendis al ni tri paŝojn, antaŭ ke ni atingis la liberon tra ĝi. Jen ni staris altesupre sur la artefarita rulrokarro kaj vidis trans granda parto de la lago. Sed ni estis gardiĝaj; ni ne restis rekte starante, sed ni sidiĝis. Kiel facile kajovajo aŭ komanĉo povis esti en la proksimo, kiu tuj devis ekrimarki nin, se ni estus tiel senpripense montri nin en plena figuro. Kaj ĝuste! Tieis ne nur unu, sed ni vidis eĉ tre multajn. Ili rajdis en distanco de ducent paŝoj pasante nin sur la bordo de la lago, malrapide, elĉerpiĝinte kaj silente, anservice, ĉiam unu post la alia.

„Tuj estas la suoj de la maljuna Kiktahan-ŝonka“, mi diris. „La jutaoj aŭ jam estis pasintaj aŭ ili nur venos malantaŭ ili.“

„Do ni venis ĵus je la ĝusta tempo“, diris la Koretinjo. „Nun certe estas danĝero, ĉu?“

„Por ili, jes, sed ne por ni“, mi respondis.

La Juna Aglo‘ silentis; sed Kaĥo-oto diris:

„Tiukaze mi forlasu vin. Sed ĉu vi fidus pri mi? Ĉu vi ekspektos, ke mi faros nenion, kiu povus damaĝi al vi?“

„Ni fidus pri vi“, mi respondis al ŝi en ŝia gepatra lingvo. „Kiam ni povas reekspekti vin?“

„Tion mi ne scias. Mi iras pro observi kio okazas pro diri tion poste al vi. Se ne estas io raportenda al vi, mi ne venos. Sed se mi ekscios garavaĵon, mi revenos tre rapide. Kie mi trovos vin?“

„Tie, kie vi volas.“

„Do mi petas al vi resti laŭeble tie, kie nun staras la ĉevaloj. Ne iĝu sennecese en danĝeron! Antaŭ ĉio ne provu kaŝiri al ni! Mi gardas pro vi. Miaj okuloj estas viaj okuloj! Vi ekscios ĉion, kion mi mem povas eksci.“

Mi promesis al ŝi plenumi tiun deziron; tiam ŝi malproksimiĝis. Sed ni ankoraŭ restis tie alte pro rigardi la ruĝulojn. Daŭris longan tempon ĝis la suoj estis pasintaj. Tiam venis la jutaoj. Interne dolorigis min vidi tiujn talpokulajn, malamplenigitajn homojn kaŝiri tie.

„Kiu venkos?“ la Koretinjo demandis; „ĉu ili aŭ ni?“

„Nil“ mi respondis esperoplene. Ĉu vi ne vidas tute klare, ke ne estas nia perejo, kiu pasas nin tie, sed nia venko?“

„Per kio mi vidu tion?“

„Per ilia malrapideco, ilia teniĝado, ilia indiferento, kaj antaŭ ĉio per iliaj malplenaj nutraĵingoj kaj selpoŝoj.“

„Kial?“

Ankaŭ la Juna Aglo‘ vidis demande al mi.

Mi pluis: „Ili ne havas nutraĵojn, nek por ili, nek por iliaj ĉevaloj.“

„Tiujn ili sed ĉiukaze ricevos de iliaj nunaj aliancanoj, la kajovajoj kaj la komanĉoj.“

„Tio ŝanĝas nenion, ĉar tio estas nur intertempe. Tuj maljunaj indianoj estas pli nepripensemaj, multe pli nepripensemaj ol eksatempe la junaj neniamestis. Ili pensas nur

pri la estinteco kaj nekapablas kompreni la nuntempon. Kiam oni eliris estintece en la militon, oni faris tion en unuopaj trupoj, sed ne tuj en la forto de mil viroj. Kaj tiuj trupoj estis facile teneblaj kaj flegataj. Estis bubaloj pro ĉasado, kaj la vojoj estis farataj laŭeble trans la plej herbohavantaj prerioj, kiuj donis la necesajn nutraĵojn al la ĉevaloj. La indiano ĉasis viandon dum la somero por ses monatoj kaj denove dum la aŭtuno por ses monatoj. Tie estis tiel grandaj provizoj de frotita kaj sekigita viando, ke estis facile je ĉiu tempo ekipiĝi por longaj militiroj. Kie nun estas la bubaloj? Kie la aliaj ĉas-eblaj bestoj? Kie nun estas indiano, kiu havas en sia tendo provizojn por monatoj? Kie estas la ĉevaloj, kiuj tieis antaŭe? Pri kiuj oni povis fidi dum malsato kaj soifo, en frostoj kaj varmego, dum ventego kaj veteraĉo, en ĉiu danĝero kaj eĉ dum la plej ega, ĉion-riskantan mortorajdado? Ĉi ĉio estis tiutempe; sed nun ĉio alias. Ajn kiu pensas povi agi en la malnova maniero, tiu pereos. Mia ursmortigilo pendas hejme. Mia Henry-pafilo kaj miaj revolveroj estas en la kofro. Ili fariĝis malmodernaj. Sed kion faras Kik-tahan-ŝonka kaj Tusaga-saritŝ? Ili eliris kun mil suoj kaj mil jutoj. Kun homoj kaj kun ĉevaloj, kiuj havas tute nenion militan sperton. Kaj, antaŭ ĉio, sen la necesaj provizoj! Nun ili estas devigitaj almozi ĉe la kajovajoj kaj komanĉoj. Sed kie tiuj havas iliajn viandajn kaj panajn provizojn? Ili havas nenion! Ankaŭ ili eliros dumilope, kune do verŝajne kvarmil viroj kaj kvarmil ĉevaloj, sen la kunprenenda pakajaĵo! De kie oni prenu la ĉiutagan manĝaĵon, la nutraĵon, la akvon por tiel neprudente multaj? Ne necesas, ke unu el ili estu mortpafata aŭ mortpikata. Ili pereos per malsato, per malsato kaj soifo, ĉiuj, ĉiuj! Dum mi vidas ilin rajdpasi tie ĉi preter ni, ŝajnas al mi, kvazaŭ ili ne estus korpoj, sed pereantaj animoj, kiuj migras al la transejo, pro ekmorti per malsato tie en iliaj malplenaj, ĉiamaj ĉasejoj komplete!“

„Uf, uf!“ vokis la Juna Aglo, kiu tuj komprenis mian prezentadon.

Sed la Koretinjo silentis. Ankaŭ ŝi komprenis, ke mi pravis; sed tiu kompreno ne levumis ŝin, sed premis ŝin malsupren. Ŝia bona koro tuj vidis kvarmil pereantajn homojn antaŭ si, kaj ke estus nia tasko kunagi pro tiu pereco, tio dolorigis kaj bedaŭrigis ŝin.

Kiam la lasta el la jutoj estis pasinta, ni regrimpis malsupren, kaŝis la ŝtupetaron tre prizorge, tiel ke ĝi povis esti trovata eĉ ne de akra okulo, kaj tiam reeniris al Pappermann kaj niaj ĉevaloj.

„Kaĥo-oto estis tie ĉi“, li raportis. „Ŝi tre haste surmetis la selon kaj tiam forrajdis. Ŝi diris, ke vi jam sciis, kien.“

Nun ni starigis la tendon kaj komfortiĝis. Mi estis decidinta obei al la deziro de nia amikino kaj ne meti nin en danĝeron. Ĉiukaze estis plej bone, ke ni restis sidante trankvile tie ĉi sen moviĝi. Do estis tempo kaj ebleco ekpreni la testamenton de mia Winnetou kaj travidi ĝin. Mi malfermis la pakojn, kaj tiam ni du, kaj la Koretinjo kaj mi, estis koncentrigataj per ĝia enhavo la tutan antaŭ- kaj posttagmezon. Pri tiu enhavo parolendas al mi je alia ebleco; pro nun mi nur volas diri, ke ni neniam antaŭe estis legintaj ion similan, kaj ke la trezoro, kiu montriĝis tie al ni, estis senfine pli granda ol ĝi estus enhavinta monon kaj juvelojn en multaj centfuntoj.

Je la vespero venis Kaĥo-oto. Ŝi anoncis al ni, ke la kajovajoj, komanĉoj, jutoj kaj suoj nun ĉiuj estis kuniĝintaj, fakte kvarmil virojn forte, el ĉiu tribo iom pli ol mil

militistoj. Do tute ekzakte, kiel mi estis supozinta. Je la posttagmezo estis faritaj la plej diversaj antaŭinterkonsiladoj. Post longaj kontraŭoj fine kreiĝis la interkonsento, tiel ke posta ĉefinterkonsilado fakte ne estus estinta necese, se ĝi ne estus devinta kiel fina ceremonio la kronado de ĉio antaŭa.

„Do tiu ĉefa interkonsilado okaziĝos, ĉu?“ mi demandis.

„Jes“, la amikino respondis.

„Kiam?“

„Je la noktomezo.“

„Se nur mi povis ĉeesti sen esti vidata!“

Jen la ĉiam zorganta Koretinjo rapide eniĝis:

„Ne! Tio ne eblas! Tio troe danĝeras!“

„Kial danĝeras?“

„Se ili ekkaptos vin, vi pereos! Mi kiel via edzino antaŭ ĉio atentigu, ke vi restas almenaŭ vivante je ĉiu tempo!“

Kaĥo-oto ridetis. Tion mi ankaŭ faris, kaj demandis la Koretinjon:

„Sed se nun klariĝos, ke ne estas danĝera?“

„Do mi kuniros pro ekzameni la aferon! Esti okzidentulo kiel fraŭlo ne estas artaĵo. Sed ankoraŭ konduki kiel okzidentulo, kiam oni jam delonge estas edziĝita kaj kunhavas sian edzinon, tio restu laŭeble for de ĉiu prudenta viro! Kiam ni virinoj nur foje kaŝaŭskultas iun, jam estas farata laŭta bruo pri tio. Sed kiam la sinjoroj viroj ĉirkaŭrampas en la arbaro pro kaŝaŭskulti indianojn, tiam oni asertas, ke tiu estus unue necese kaj due, ke apartenus al la braveco kaj la heroeco. Mi jen havas tre bonan penson, kiu nenecesigas tiun danĝeran aŭskultadon.“

„Kiun?“

„Kaĥo-oto partoprenos en tiu ĉefa interkonsilado kaj poste diros al ni, kio estis parolita.“

Jen mi laŭte ekridis kaj kontraŭis:

„Tiu penson vi nomas bone, ĉu? Ĝi estas tiel malprudenta kiel eble! Neniama kreaĵo rajtos partopreni en tia ĉefkuniĝo!“

„Ĉu vere ne? Estas hontego! Sed ni eksciuj ĉiukaze kio estos interkonsilita! Kiel ni sukcesos tion?“

Jen ŝia amikino denove ridetis kaj respondis:

„Vi ĉeestos dum tiu interkonsilado.“

„Ĉu ni? Ĉu ni du?“ la Koretinjo rapide demandis.

„Jes.“

„Mi pensis, ke mi kiel virino ne rajtus!“

„Okaziĝos kaŝe. Neniu vidos vin. La ĉefoj fakte venos al la ‚Domo de la Morto‘. La medicinisto de la komanĉoj volas ĝin tiel, kaj la medicinisto de la kajovajoj konsentas pri li. Ili asertas, ke la ‚Domo de la Morto‘ estis estinta jam antaŭ jarmiloj interkonsila domo de la estroj, kaj ĝi estu tio denove post sia retrovo. Samtempe estis la tombejo de la ĉefoj. Al fivirinoj la aliro estas malpermesata je tuja mortpuno, same al kutimaj militistoj, escepte de ili kunvenas pro la servado de la ĉefoj.“

„Tio ja bonegas!“ la Koretinjo diris. „Do ili venos je noktomezo?“

„Jes, mallonge antaŭe, ĉar la ceremonio komencu ekzakte je la noktomezo.“

„Do ni tieos frue, eble jam je la dek unua!“

„Sed ja ne vi!“ mi diris.

„Kial ne?“ ŝi demandis.

„Vi ja ĵus estis aŭskultinta, ke al la ‚fivirinoj‘ la aliro estas malpermesita je tuja mortopuno! Tio troe danĝeras al mi! Mi kiel via edzo antaŭ ĉio atentigu, ke vi almenaŭ restas vivanta por mi je ĉiu tempo! Mi do sentas min devigita al la deklaro, ke vi estas ekskludataj el tiu nokta aventuro komplete!“

„Ho ho! Mi rifuzas la obeon! Se vi ne tuj reprenos vian deklaron, mi iros ĵus nun al la ‚Domo de la Morto‘ kaj kaŝigos tie ĝis la noktomezo, pro kaŝaŭskulti vin ĉiujn, ne nur la indianojn, sed ankaŭ vin!“

„Kie vi volas kaŝigi?“

„Tion mi ne jam scias.“

„Sed tion oni devas scii!“

„Ĉu jam antaŭe?“

„Certe! Estas dirata tre rapide: mi kaŝigos. Sed trovi la ĝustan lokon, tio postulas pripensadon, kiu nepre ne venu tro tarde. Ni ne jam scias, kiom da personoj venos —“

„Mi scias tion“, Kaĥo-oto eniĝis. „Venos Kiktahan-ŝonka, Tusaga-saritsĥ, To-kaj-tŝun kaj Tangua, la kvar plej altrangaj ĉefoj, ankaŭ la du medicinistoj de la kajovajoj kaj de la komanĉoj kaj krome kvin subrangaj ĉefoj el ĉiu el la kvar triboj. Ankaŭ kelkaj ordinaraj militistoj kunĉestos pro porti la necesan fajrolignon kaj Tangua:n, kiu ne kapablas iri. Ĉiu tribo bruligos sian propran interkonsiladan fajron. La fajro por ĉiuj sed estos bruligata sur la altaro, kiu devas ricevi la medicinaĵoj de la plej altrangaj ĉefoj, ĝis tio, kion rezultos la interkonsilado, ankaŭ estos farita.“

„Do ni povas supozi“, mi nun pluis, „ke almenaŭ tridek personoj tieos. Kie kaj kiel ili disiĝos, tion ni ne scias. Do en la malsupra parto de la domo, sur la tero estas neniu loko, je kiu ni povas esti sekure ne esti rimarkataj. Tieas tute nenia sola aĵo, malantaŭ kiu ni povus kaŝigi. Tie staras tute sole nur la altaro, ĉirkaŭ ili kuniĝos.“

„Do ni kaŝigos supre!“ vokis la Koretinjo. „Per la helpo de la ŝtupetaro! En la niĉoj, en la aertruoj, en la fenestraj profundaĵoj!“

„Tute ĝuste!“ mi kapjesis. „Sed ĉu vi dum tio ankaŭ pensas pri la fajroj?“

„Ĉu mi pensu? Kial?“

„Kial? Kia demando! Pro ne sufoki aŭ almenaŭ elperfidi vin mem per ĉiama ekspektorado kaj tusado! Brulos kvin fajroj, kvar tribaj kaj unu altara fajro. Tiuj fajroj estos nutrataj per lignaĵoj, branĉetoj kaj tiaj aĵoj plu. Tio kaŭzos, speciale kiam ĝi ne estos sufiĉe seke, tiel eminentan fumon kaj fumegon, ke tie supre, kien vi volas grimpi, tute ne elteneblos, escepte de ni trovos lokon, kie tiu fumo kaj fumego ne atingos nin.“

„Ĉu vi pensas, ke ekzistas tia loko?“

„Mi esperas. Malsupre ni ja certe ne povas kaŝigi; ni grimpu supren. Sed ankaŭ tie ne tro alten, ĉar ni tie ne estus aŭdontaĵoj ion. Gravus prikalkuli ventodirekton kaj aerfluan. La pordego kaj ĉiuj fenestraj malfermaĵoj restos malfermite. Do estos aer-

fluo pli ol sufiĉe. Sed al kiu flanko? Ni havas ankoraŭ preskaŭ pli ol unu horo da tempo, antaŭ vesperiĝos. Ni iru rapide al la domo pro bruligi fajron kaj vidi, kien la fumo cedos.“

„Kaj lasi nin kapti dum tio!“ Pappermann avertis.

„Neniu venos“, Kaĥo-oto certigis. „Ni povas fari ĝin senzorge.“

Mia propono do estis farata. Ni iris al la malnova konstruaĵo kaj survoje kolektis tiom da maldikaj lignaĵoj kiel necesis pro fari la planitan provon. La ŝtupetaro estis reelprenata. Kiam brulis la fajro, Pappermann restis malsupre pro inciti ĝin, sed ni aliaj kvar suprengrimpis kaj rigardis la per la varmo kaŭzata aermoviĝon kaj la elirantan fumon. Per tio ni trovis la al ni plej taŭgan lokon kaj grimpis reen malsupren pro estingi la fajron kaj neigi ĉiun spuron prizorge. Tiam ni reeniris al nia restejo. Kaĥo-oto sed adiaŭiĝis de ni. Dum mia edzino pretigis la vespermanĝon por ni ĉe la resteja fajro, ni fandis per la helpo de la proviza ursgraso kaj trudita, nekolorigita kotona ŝnuro kelkajn malgrandajn kandelojn, kiujn ni bezonis pro ne esti tute en la malhelo dum nia ne sendanĝera supreniro al la alteco de la domo. Ĉar ĉiukaze danĝeris grimpi supren laŭ la libere el la muro starantaj ŝtupŝtonoj, kiuj havis eĉ ne spuron da balustrado aŭ apogrelo. Ĉiun degliton nepre devis sekvi la falo. Tial mi volis supreniri sole kun la ‚Juna Aglo‘. La Koretinjo tie certe ne nepris, ankaŭ ĉar ŝi ne estus kompreninta unu vorton de la interkonsiladoj, kiuj tute memkompreneble estis farotaj en indiana lingvo. Sed ĵus ĉar ŝi antaŭsciis la danĝeron ŝi insistis rajti akompani nin, ĉar ŝi zorgadis plie pri mi ol pri ŝi mem, kaj havis la konvinkigon, ke mi estus pli gardiĝe en ŝia ĉeesto ol sen ŝi.

Kiam proksimiĝis la dek unua horo, ni ekiris kaj lasis al nia Pappermann la ordonon, ke se ni ne estus revenontaj je la mateno, gardiĝe kontroli, kio estus reteninta nin en la ‚Domo de la Morto‘. Ni kunprenis niajn revolverojn, kvankam ni tute ne pensis, ke ni devis bezoni ilin. Alveninte en la domo ni bruligis la tri kandelojn. La supreniro estis pli malfacila ol mi estis antaŭpensinta, fakte pro la ŝtupetaro. Ni bezonis ĝin pro atingi la plej malaltan ŝtupon, ĉar ni nepre ne povis lasi ĝin stari tie, ĉar ĝi estus malkovrinta nin, ni devis kunpreni ĝin supren. Mi grimpis antaŭe; sekvis la Koretinjo, la ‚Juna Aglo‘ malantaŭ ŝi. Per tio, ke mi antaŭe kaj li malantaŭe tenis la ŝtupetaro horizontale, ĝi estis al mia edzino kuniranta sekura kradaĵo, je kiu ŝi povis teni sin en la kazo de bezono. Ni alvenis supre malrapide, tre malrapide, sed sukcese. Tie ni ŝovis la ŝtupetaron en la profundan fenestran malfermaĵon, tiel ke ĝi malaperis komplete en ĝi, estingis niajn etajn, preskaŭ tute nesufiĉajn lumojn kaj grimpis tra la malfermaĵo, kiu iĝis al la artefarita rulrokarro, eksteren en la liberon.

Super ni estis hela stelĉielo. La de ĝi falanta lumo sufiĉis montri al ni la lagon kiel malbrile arĝenta ebenaĵo, kiu kuŝis en la ombra kadro de la bordarbedoj. Ni ne bezonis atendi longe, tiam io moviĝis tie. Venis figuroj, malrapide kaj unuope, unu post la alia. Ju pli proksime ili venis, des pli klare ni povis ekkoni ilin. Certe, ne iliajn vizaĝojn. Ankaŭ la figuroj ne estis klare konturitaj. Sed ke estis indianoj, pri tio ne povis esti dubo. Ni ankaŭ vidis la portilon, sur kiu estis portata la ĉefo de la kajovajoj. Ĝi konsistis el kovrotuko, kiu estis fiksigita inter du palisoj. Aliaj portis grandajn lignaĵajn

kaj branĉetajn faskojn. Ni atendis, ĝis la lasta estis malaperinta en la internon de la domo, kaj tiam ankaŭ eniĝis. Estis netravedebla malheleco tie antaŭ ni, kaj ni sidiĝis.

Aŭdeblis sekreto plena brueto en la profundo sub ni, nenio plu. Neniu parolis, neniu voko, neniu ordono, neniu komando eksonis. Ŝajnis, ke ĉio estis antaŭe tre detale priparolita. Tiam ajn ie ekvideblis fajrero, unu pli kaj unu pli. La fajreroj estiĝis etaj flametoj, la flametoj flamoj, la flamoj brulantaj fajroj. Estis kvar fajroj, kiuj formigis la angulojn de kvadrato, en kies mezo estis la altaro. Ĉirkaŭ tiuj fajroj estis fantomecaj indianaj grupoj, la ĉefo de ĉiu tribo ĉe sia propra flamo. La fumo iĝis supren, sed ĝi ne ĝenis nin; ĝi malaperis tra la malfermaĵoj de la vidalvida flanko. Ankaŭ la brilo de la fajroj supreniĝis; sed ju pli alte, des pli nesufiĉe kaj sekreto plene ĝi ŝajnis. En la flagrado de la flamoj ĉio ŝajnis ne nur malsupre, sed ankaŭ tie ĉi supre moviĝi, la niĉoj, la mumioj, la ostaroj, la ĥaosaj amasaĵoj de la ostoj. La Koretinoj ekprenis mian manon, forte premis ĝin kaj flustris al mi:

„Kiel fantome, jes, fantome! Preskaŭ mi timas!“

„Ĉu vi volas foriri de tie ĉi?“

„Ne, ne! Tia aĵo ja okazos neniam, neniam poste! Pensu, ni estas en la infero!“

La imagon, kiun ŝi eldiris, ne estis maltrafanta; sed mi pli ŝate estus dirinta: en la purgatorio. Kio estu decidota tie malsupre, estis peko, jes; sed ne nepre kondukis al la kondamno; ni mem ja tieis pro krei pli bonan finon, pli feliĉan rezulton al tio. La figuroj tie malsupre ŝajnis al mi ne kiel la idoj de pasintaj jarmiloj, sed kiel la savendaj animoj de tiuj praaj tempoj, kiuj estis kunvenintaj tie ĉi pro la lasta, malica ago, el kies sino la liberigo el la malhelo estis serĉenda kaj trovenda. Dum mi pensis tion, eksonis la unua vorto, kiu estis parolata:

„Mi estas Avat-tovav, la medicinisto de la komanĉoj. Mi diras: estas noktomezo!“

Kaj dua voĉo aliĝis:

„Mi estas Onto-tapa, la medicinisto de la kajovajoj. Mi postulas, ke oni komencu la interkonsiladon!“

„Ĝi komencu!“ vokis Tangua.

„Ĝi komencu!“ vokis To-kaj-tŝun.

„Ĝi komencu!“ vokis Tusaga-sarits.

„Ĝi komencu!“ vokis Kiktahan-ŝonka.

Ankaŭ nun ni ne povis rekoni la trajtojn de la menciitoj. Ni nur vidis iliajn figurojn kaj aŭdis iliajn voĉojn, iĝante supren kiel ne plu al la mondo apartenanta subtera mondo. La medicinisto de la komanĉoj paŝis al la altaro kaj parolis:

„Mi staras antaŭ la sankta tenejo de la medicinaĵoj. En la templo ne nia maljuna, fama frato Tatela-sata pendas la giganta haŭto de la jam delonge forpereita arĝenta leono, sur kiu legeblas la jeno: ‚Tenu viajn medicinaĵojn! La palvizaĝo venas trans la granda akvo kaj trans la vasta prerio pro rabi viajn medicinaĵojn. Se li estas bona homo, tio venigos benon al vi. Se li estas malbona homo, estos plendado en ĉiuj viaj restejoj kaj en ĉiuj viaj tendoj.‘“

Post tio ankaŭ la medicinisto de la kajovajoj paŝis al la altaro kaj diris:

„Sed flanke de tiu felo de la arĝenta leono pendas la haŭto de la granda militaglo; sur tiu legeblas: ‚Tiam aperos heroo, kiun oni nomas la ‚Juna Aglo‘. Tiu flugos tri

fojojn ĉirjaŭ la monto de la medicinaĵoj kaj tiam malleviĝos al vi, pro reporti al vi kion la palvizaĝo rabis de vi.‘ Mi demandas vin, la plej altrangajn ĉefojn de la kvar unuigintaj triboj: Ĉu vi volas resti lojale al la decidoj, kiuj hodiaŭ estis faritaj inter vi?’

„Ni volas“, ĉiuj kvar respondis.

„Kaj ĉu vi pretas restigi viajn medicinaĵojn tie kiel garantiaĵo, ke vi faros ĉion pro sukcesigi tion?’

Laŭta, kvarobla ‚Jes‘ eksonis.

„Do alportu ilin tien ĉi kaj fordonu ilin!’

Ili faris tion. Eĉ Tangua lasis sin porti al la altaro pro fordoni sian medicinaĵon per propra mano. Kiktahan-ŝonka plendis, kiam li transdonis sian al la medicinisto:

„Estas nur la duono. La alia survoje perdiĝis, kiam Manitou deturnis sian okulon for de mi. Li returnigos sian vizaĝon al mi, pro ke mi ne perdos ankaŭ tiun alian duonon! La pezo de miaj vintroj premas min al la tombo. Ĉu mi transe de la morto aperi sen medicinaĵo kaj esti pereita pro ĉiam? Jam pro savi min antaŭ tiu pereco mi estas devigita fari ĉion pro plenumi, kiun mi promesis hodiaŭ!’

La plado de la altaro estis levata de la altaro kaj tiam, kiam la medicinaĵoj estis malaperintaj en ties internon, resurmetata. Tiam oni amasigis lignon kaj branĉoj kaj bruligis ilin, sed ne en nia, sed en indiana maniero, tiel ke kreĝis malgranda fajro, en kiun nur la pintoj de la lignaĵoj iĝis, kiuj, kiam ili estis forbrulitaj, ĉiam denove estis postŝovataj. Tiu estis la ‚fajro de la interkonsilado‘, kiu nun komencis. Ĝi estis tre ceremonie. Ĝi estis inaŭgurata per la tre klopoda fumado de la pacopipo. Malgraŭ la jam okazintaj antaŭkonsiladoj oni faris tre detalajn paroladojn plu. Certe estus interesiga, se mi ripetus tiujn paroladojn tie ĉi laŭvorte. Kelkaj el ili estiĝis veraj majstraĵoj de la indiana parolarto. Sed la manko de spaco postulas de mi ne esti tiel detale, kiel tiuj indianoj estis. Sufiĉas diri, ke ni ĉe nia loko aŭdis ĉion, kio estis parolata, tre klare. Preskaŭ neniu vorto perdiĝis. La rezulto de la interkonsilado estis tiu:

La kvar triboj planis atakon al la restejo de la apaĉoj kaj iliaj amikoj ĉe la Mount Winnetou. Per tiu atako devis neigata la planita glorigo de Winnetou. Samtempe oni esperis, haviĝi per tio la posedon de granda akiro kaj ĉiuj la trezoraĵoj, kiujn oni nun amasiĝis en tiu ĉi restejo. Speciale tiuj estis la libervolajn donacojn de *nugget*-oj kaj aliaj valoraj metaloj, kiuj, donacitaj aŭ de tutaj triboj, klanoj kaj societoj aŭ de unuopaj personoj, estis alportataj. Oni volis resti tie ĉi ĉe la ‚Malhela Akvo‘ kelkajn tagojn plu pro ripozi de la ĝisnuna longa rajdado, kaj tiam marŝadi al loko, kiun oni nomis la ‚Valo de la Kavoj‘. Tiu valo estis en la proksimo de la Mount Winnetou kaj ofertis, kiel oni diris, eĉ al tia granda nombro da militistoj certan kaŝejon. El tiu kaŝejo tiam la apaĉoj kaj iliaj aliancanoj devis esti atakotaj.

Eminente grave al ni estis tute speciala punkto, kiun ni elaŭskultis. La kvar kuniĝintaj triboj fakte havis kunulon inter la apaĉoj, kiu estis transpreninta la taskon sciigi al ili ĉion pro kunpretigi ilian atakon kaj la ĝustan tempopunkton pro ĝia efikigo. Tiu spiono kaj perfidisto estis des pli danĝere, ĉar li ne apartenis al la kutimaj, indiferentaj personoj, sed kune sidis en la monumenta komitato kaj tial sciis ĉion eblan kaj estis prifidate de ĉiuj flankoj. Tiu estis *Mr.* Antonius Paper, kun la indiana nomo Oki-tŝin-

tŝa kaj la ŝancela irado. Ekscii tion havis tute apartan valoron al ni. Pro tiu lia kunago estis promesita al li granda parto de la akiro, pri kies valorigo oni sed ne parolis. La alt-rangaj ĉefoj ŝajne evitemis klare esprimiĝi pri tio al iliaj subĉefoj. Ankaŭ estis kunmenciataj la fratoj Enters, kiuj ne ricevu, kion oni estis promesintaj al ili, ĉar oni devis elpagu tion al tiu Antonius Paper, de kiu oni sed ankaŭ volis forteni lian pagon, ĉar ĝi estu elpagata al la du Enters:oj. Ĉiukaze ĉi ĉio estis ega friponaĵo, pri kiu oni ne ŝate parolis. Mi supozis, ke oni intencis defraŭdi ĉiujn tri, kaj Paper:on kaj la du Enters:ojn pri ilia elpago, kaj poste malaperigi ilin pro neniam revido.

Kiam la ceremonio estis je la fino, la interkonsilada fajro sur la altaro estis estingata de la du medicinistoj. Ili viŝis la cindron de la plado kaj tiam faris kelkajn paŝojn for de la altaro. Post tio diris la medicinisto de la komanĉoj en solena sono:

„Ajn ĉiam la sankta fajro estingiĝas super la medicinaĵoj, estas ripetenda la vorto de la arĝenta leono: ‚Tenu viajn medicinaĵojn! La palvizaĝo venas trans la granda akvo kaj trans la vasta prerio pro rabi viajn medicinaĵojn!‘“

Kaj la kajovajoj de la kajovajoj aligis:

„Ajn ĉiam la sankta fajro estingiĝas super la medicinaĵoj, ankaŭ la vorto de la milit-aglo ripetendas: ‚Tiam aperos heroo, kiun oni nomas la ‚Juna Aglo‘. Tiu flugos tri fojojn ĉirkaŭ la monto de la medicinaĵoj kaj tiam malleviĝos al vi, pro reporti al vi kion la palvizaĝo rabis de vi. Tiam la animo de la ruĝa raso vekigis el sia miljara dormado, kaj kio estis disigita, unuigis al kuna nacio kaj al granda popolo!‘“

Ekde nun neniu parolis plu, sed oni restis sidante, ĝis la fajroj iom post iom estingiĝis kaj fine ankaŭ la lasta ardanta ero estis malaperinta. Tiam okazis la ekiro. La indianoj forlasis la domon ekzakte tiel, kiel ili estis venintaj: malrapide kaj silente, unuope, unu malantaŭ la alia. Niaj vidoj sekvis ilin, ĝis ili atingis la akvon de la lagon kaj tiam deiĝis al ambaŭ flankoj. La Koretinjo profunde, profunde enspiris.

„Kia vespero! Kia nokto!“ ŝi diris. „Tion mi neniam, neniam forgesos! Kion ni faros nun?“

„Ni grimpos malsupren kaj haviĝos la medicinaĵojn“, mi respondis.

„Ĉu ni rajtas tion?“

„Fakte estas malpermesita. Estas punata per la mortigo. Neniu indiano riskus tuŝi ilin. Al ni simple estas ordono de nepreco.“

La ‚Juna Aglo‘ aŭdis tion. Li diris nenion pri tio. Ni rebruligis niajn tri kandelojn, ekprenis nian ŝtupetaron kaj regrimpis malsupren malrapide kaj eksternorme gardiĝe. Alveninte malsupre ni paŝis al la altaro. Jen la juna apaĉo demandis en sia gepatra lingvo:

„Vi vere volas preni ilin, ĉu?“

„Jes, senkondiĉe“, mi respondis. „Ili estas granda forto en mia mano, fakte ega, benplena forto.“

„Tion mi scias. Sed mi estas indiano, kaj mi konas la signifon kaj la nelezendeco de la medicinaĵoj, kiuj estas donitaj je tia loko. Ĉu vi scias, kion mia devo postulas al mi?“

„Jes. Vi evitu, ke mi tuŝas ilin. Vi eĉ uzu perforiton. Sed, ĉu mi nu havas la intencon ne teni ilin sankte, lezi ilin?“

„Ne. Tion vi ne havas. Kaj vi estas Old Shatterhand, sed mi estas knabo. Batalo kun vi estus mia morto. Tamen mi petas al vi pro la permeso rajti fari kondiĉon!“

„Vi rajtas.“

„Se vi volas esti la palvizaĝo de la arĝenta leono, kiu transvenas al ni pro forpreni niajn medicinaĵojn, tiukaze lasu min esti la juna indiano de la militaglo, kiu venas mal-supren de la Mount Winnetou, pro redoni al siaj fratoj iliajn medicinaĵojn!“

„Ĉu vi povas tion?“

„Se vi volas, jes!“

„Ĉu flugi?“

„Jes.“

„Ĉu tri fojojn ĉirkaŭ la monto?“

„Jes!“

Tiu estis tute stranga, eble eĉ granda momento. Tiu malhelo! Tiu teruriga loko! Palvizaĝo en maljunuleca aĝo! Alte talentita, brava indiano en esperoplena junuleca aĝo! Ambaŭ tie ĉi ĉe la altaro starante unu antaŭ la alia, kun malgrandaj, etaj lumoj en la manoj, kies malabunda brilo jam estis formanĝata du, tri paŝojn for de la malheleco! Li parolis pri flugado. Li certigis kapabli tion, fakte per voĉo kaj en sono, kiu ekskludigis ĉiun dubon! Li aludis korpan flugadon. Sed mi pensis same ankaŭ pri la spirita flugado, kiun li, la tipo de sia malplimultigita nacio, devis fari, kiam li volis redoni al ili la dum la pasado de la jarmiloj perdiĝintajn medicinaĵojn. Sed mi sentis grandan, varman, mi volas diri, sanktan fidon pri li.

„Mi kredas al vi!“ mi respondis. „Mi nun prenas ilin. Sed mi donos ilin al vi, tuj kiam vi postulos ilin de mi.“

„Via mano pro tio!“

„Jen!“

Ni donis la manon unu al la alia.

„Do prenu ilin!“ li diris kaj ekprenis la pladon pro helpi al mi ŝovi ĝin flanken. Ĝi ankoraŭ varmegis. Mi prenis la medicinaĵojn el la malfermita altaro. Ni ŝovis la pladon al ĝia antaŭa pozicio kaj tiam forlasis, estinginte la kandelojn, la domon pro reeniri al nia restejo. La ŝtupetaron ni kunprenis, pro ke ĝi ne povis estiĝi posta perfidilo kontraŭ ni. Nia restado ĉe la ‚Malhela Akvo‘ devis valori ekde nun kiel finigita. Kvankam ĝi estis mallonga, — ni tamen povis kontenti pri ĝiaj rezultoj. —